

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 19.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√ [—]
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- tagadószó egybeírása,
- az ly-j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot**.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Roszs válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl. A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1–1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5–0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-al kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni:

- ha ez az összpontszám egész szám, akkor az *Összesen* rovatba, majd megismételve az *I. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba is;
- ha ez az összpontszám törtszám, akkor az *Összesen* rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) az *I. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladat-típus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni,

amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés**,
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség**.

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértésre** adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljeskörűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljeskörűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljeskörűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4–6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljeskörűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.
2–3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.
1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők.**

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők föltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie.** (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).
1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemnél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetéseknél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz. A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása**A problémamegoldó (rövid) feladatoknál**

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4–6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2–3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtsse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2–3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4–5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám (2) segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot, majd írja be a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba:**
 - ha ez az összpontszám egész szám, akkor az *Összesen* rovatba, majd megismételve a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba is;
 - ha ez az összpontszám törtszám, akkor az *Összesen* rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba!

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért (egész számra kerekített) pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Római köztársaság kora (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítások	Igaz	Hamis
a) Cicero elítéli a lovagok mesterségét, életvitelét.		X
b) A lovagok elsősorban kereskedelmi vállalkozók, adóbérlők voltak.	X	
c) Cicero szerint a lovagok helyes életcélja (életpályájuk végén) a szenátori életforma átvétele lenne.	X	
d) A hódító háborúk a lovagrend további gazdagodását eredményezték.	X	

2. A középkori egyház (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) 2. b) 1. c) 5. d) 4.

3. A honfoglalás (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) B

b) 1.

c) több lombos erdő / kevesebb (erdős) sztyepp; sűrűbb vízhálózat; hegyek által körülvevett terület
(A pontosvesszővel elválasztott válaszelemek közül kettő fogadható el. A válaszok bármilyen sorrendben és más megfogalmazásban is elfogadhatóak.)

4. A felvilágosodás (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) népfelség / népszuverenitás

b) közvetett képviselet

c) a képviselő / a választók ismerik a helyi szükségleteket; a választók ismerik a képviselő(jelölte)t
(A válaszok fordított sorrendben, és más megfogalmazásban is elfogadhatóak.)

5. Rákóczi-szabadságharc (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	A forrásrészlet betűjele
a) 1703-ban történt eseményeket ír le.	C
b) A Habsburg-ház trónfosztásának előkészítését írja le.	A
c) Megállapításai Erdélyre vonatkoznak.	E
d) Említi a később megkötött szatmári béke fő feltételeit.	B

6. Az ipari forradalom (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a) vasút(építés)

b) csatornahálózat (kiépülése) / vezetékes ivóvíz (megjelenése) / szennyvíz elvezetése
(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)

c) 1.

7. Reformkori kultúra (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) (Magyar Tudományos) Akadémia / MTA / Magyar Tudós Társaság

b) A magyar nyelvű tudományos élet megteremtését tűzte ki célul. / Feladatának tekintette a nyelvemlékét. (Tartalmilag hasonló, más helyes válaszok is elfogadhatóak.)

c) D

d) Széchenyi István

8. A két világháború közötti gazdaság (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 1929
- b) túltermelés
- c) kapitalizmus / kapitalista gazdaság / tőkés gazdaság
- d) B

9. Trianoni békeszerződés (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 2., b) 4., c) 5., d) 3.

10. Rákosi-korszak (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) Sztálin halála
- b) a szovjet minta másolása (*Elfogadható még: nemzeti vonások hiánya, kommunista jelképek szerepeltetése.*)
- c) személyi kultusz
- d) politikai terror / politikai ellenfelek megfélemlítése (*A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, valamint más helyes válasz is elfogadható, ha a képre vonatkoznak és érdemi információt tartalmaznak.*)

11. Környezetszennyezés (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) A, D
- b) C, D

12. Magyar választási rendszer (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

- a) 1989: 210, 2011: 93
- b) 1989: második fordulót kell tartani; 2011: X párt jelöltje nyer (*A válaszok más szakszerű megfogalmazásban is elfogadhatók.*)

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**13. Iszlám és kereszténység (rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az iszlám és a keresztény hitvallást veti össze. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. az iszlám elveti a keresztény Szentháromság-felfogást).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Tisztában van a két vallás egymáshoz képesti időbeliségével (I. század és VII. század) és közel-keleti / közös zsidó eredetével.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. keresztény, zsidó, iszlám, egyistenhit.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a forrás lényegi üzenetét (pl. tagadja, hogy Jézus Isten fia volna / tagadja a Szentháromságot), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel tagadja Jézus isteni mivoltát, elismeri Jézust prófétának / Isten küldöttének, elismeri a kereszténységet az iszlám előzményének).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a kereszténység és az iszlám közös gyökereit, és feltárja különbségeiket. T Rögzíti, hogy mindkét vallás monoteista / egyistenhitű, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. közös gyökerük a zsidó monoteizmus, a két istenkép sok hasonló vonást tartalmaz, Isten elképzelésük szerint mindenható / a világ teremtője). T Rögzít valamely más lényegi jellemzőt a két vallással kapcsolatban (pl. mindkét vallás térítő, mindkét vallás rendelkezik szent könyvvel, mindkettő szolgál erkölcsi útmutatással is, vannak hasonló szokásaik – bűjt, zarándoklat stb.), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a térítés kérdésében különböznek a zsidóságtól, az iszlám esetében is a térítés – vitatott módon – összekapcsolódik a fegyveres harccal, értelmezi a dzsihad fogalmát, megnevezi a Bibliát és a Koránt, megnevez erkölcsi előírásokat, megnevez hasonló vallási szokásokat).	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. A nők helyzete		(rövid)
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a nők helyzetének új vonásait mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a nők munkavállalásának, közéleti tevékenységének okai, következményei).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Megállapításai az 1920–30-as évek Európájára jellemzőek.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. munkavállalás, iskolázottság, család, emancipáció / egyenjogúság).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. a nők egyre nagyobb számban vállaltak munkát, egyes nők közéleti szerepet vállaltak, már nem a háztartás vezetése volt a nők egyetlen feladata), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan, a forrás alapján (pl. a háborús helyzet / a háború utáni válság ösztönözte a női munkavállalást, a változások átalakították a családon belüli szerepeket, a képviselő a női választójog mellett érvelt).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a nők helyzetében bekövetkezett változásokat, és rávilágít ezek okaira, következményeire. T Rögzíti a nők helyzetének valamely lényeges összetevőjét (pl. nőtt az iskolázottságuk, több országban is választójogot kaptak), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az iskolázottság növekedése elősegítette munkavállalásukat, ekkor már az egyetemekre is jártak nők, teljes egyenjogúságról nem beszélhetünk a korszakban, a hagyományos női szerepek is elterjedtek maradtak). T Rögzíti a születések számának csökkenését, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. oka volt a házasságkötéskor jellemző egyre magasabb életkor / a munkavállalás, ez idővel a népességnövekedés mérséklődéséhez / népességcsökkenéshez vezetett, a háború miatt csökkent a férfinépesség).	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. Károly Róbert bányareformja (rövid)		
Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Károly Róbert bányareformjának jelentőségét mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a birtokcsere megszüntetése ösztönözte a bányanyitást).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy Károly Róbert 1301 / 1308 / 1310-1342 között uralkodott Magyarországon; utal a felvidéki bányavárosokra.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. regálé, bánya, aranyforint.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a rendelet lényegét (pl. Károly Róbert megszüntette a kötelező birtokcserét), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. eddig a birtokosok inkább elitkolták a nemesfémléhelyeket, ezután sok új bánya nyílt).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja Károly Róbert bányareformját, és feltárja annak jelentőségét. T Rögzíti, hogy a birtokos a bányabér harmadát kapta, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel a birtokos érdekeltté vált, a király és a birtokos osztozott a bányabéren, a bányabér a nemesfém nyolcadát / tizedét tett ki, ezután sok bánya nyílt). T Rögzít valamely más lényeges tény a bányareformmal kapcsolatban (pl. a királyi birtokok csökkenése is lehetett oka a reformnak, a király nemesérc-felvásárlási monopóliummal is rendelkezett, létrehozták a kamaraispánságokat, külföldi / csehországi bányászokat hívtak be), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a pénzforgalom fellendülésével nőtt meg a regálék jelentősége, a nemesfém-bevétel tette lehetővé az aranypénz verését, ezzel biztosította a képzett munkaerőt). <i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. Magyarországi török terjeszkedés (hosszú)		
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a török 1541–1568 közötti magyarországi terjeszkedését ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be a végvári harcokat. Az elemzés feltárja a kialakult helyzet okait. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy Buda elestére 1541-ben, Eger ostromára 1552-ben, Szigetvárára pedig 1566-ban került sor.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét fogalmakat: pl. végvár, hódoltság, ostrom, béke.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a táblázat adatainak lényegét (pl. a kiadások töredékét fedezték a magyarországi adók, a kiadások zömét a német / osztrák-cseh bevételek fedezték), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a végvári rendszer fenntartása meghaladta Magyarország lehetőségeit, a Habsburgok egyéb erőforrásaikat is felhasználták, a magyar végvárak szerepe nemzetközi volt). T Rögzíti a táblázat adatainak lényegét (pl. Magyarországon a török haderő egy-két hónapig harcolhatott / Bécsnél a török haderő már csak fél hónapig harcolhatott), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a harcolásra fennmaradó időt a végvárak ostroma kötötte le, az Oszmán Birodalom elérte terjeszkedésének határát) T Rögzíti, hogy a Habsburgok évi adó / ajándék fizetését vállalták a töröknek, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a békekötéssel megszilárdult a fennálló helyzet, a béke lezárta a török terjeszkedés / a várháborúk korát, a békekötés az erőegyensúlyt / a törökök enyhe fölényét mutatja)	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja Magyarország három részre szakadásának folyamatát, és feltárja a végvári harcok jelentőségét. T Rögzíti, hogy Buda megszállásával létrejött a török hódoltság, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel az ország három részre szakadt, létrejött a budai vilajet, erre Szapolyai János halála után került sor, Ferdinánd nem tudta megszerezni az egész országot, János Zsigmond Erdély ura lett).	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>T Rögzít Eger ostromával kapcsolatban egy lényeges tény (pl. a török célja Magyarország és Erdély elválasztása volt, a siker véget vetett a török hódításnak, Dobó István volt a vár kapitánya), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a török elfoglalta a Tiszántúlt, mindegyre Erdély és Magyarország egyesítésének kísérlete után került sor).</p> <p>T Rögzít Szigetvár ostromával kapcsolatban egy lényeges tény (pl. Zrínyi Miklós volt a várkapitány, Szulejmán szultán az ostrom közben meghalt, ez volt az utolsó szultáni hadjárat), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. eddigre kialakult az erőegyensúly, lehetővé vált a békekötés).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

17. Mária Terézia vámrendelete (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően Mária Terézia vámrendeletének fő jellemzőit mutatja be.</p> <p>A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a vámrendelet hatása a magyar gazdaság szerkezetére).</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti Mária Terézia uralkodásának évszámait (1740–1780) vagy a rendelet kiadásának évét (1754), és utal a kérdés valamely térbeli vonatkozására (pl. a belső vámhatár Magyarországot és az örökös tartományokat választotta el, a külső vámhatár a Habsburg Birodalom körül húzódott, a magyar áruk fő felvevőpiaca Ausztria volt, a Habsburg Birodalom fő versenytársa Poroszország volt).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. vám, (kettős) vámrendszer / vámhatár, rendelet, ipar, mezőgazdaság.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzít egy lényeges megállapítást a történelmi szövegből (pl. Kosáry szerint Magyarország korábban is agrárország volt / agrártermékeket vitt ki / iparcikk-behozatalra szorult), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Kosáry szerint viszont a vámrendelet csak az addig is fennálló állapotot erősítette meg, szerinte Magyarország korábban is elmaradott volt).</p>	<p>0–4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a vámrendelet fő jellemzőit, és rámutat hatásaira.</p> <p>T Rögzít egy tényt a külső vámhatárra vonatkozóan (magas vámmal sújtották a mezőgazdasági termények / nyersanyagok kivitelét, magas vámot vetettek ki a behozott iparcikkekre), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az élelmiszereket / nyersanyagokat igyekeztek a birodalmon belül tartani, az örökös tartományok iparát védték a külföldi / porosz árukkal szemben, ez merkantilista jellegű intézkedés volt).</p> <p>T Rögzít egy tényt a belső vámhatárra vonatkozóan (pl. alacsony vámot vetettek ki a kivitt mezőgazdasági terményekre / nyersanyagokra, alacsony vámot vetettek ki a behozott iparcikkekre, magasabb vámmal sújtották a kivitt iparcikkeket), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az örökös tartományokba irányuló kereskedelem elősegítette a mezőgazdaság fellendülését, a vámok gátolták az iparfejlődést, a belső vámhatár fenntartását a magyar nemesek adómentességével indokolták).</p>	<p>0–6 [nem adható: 1 és 4]</p>
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. Nemzetiségek a dualizmus korában (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a dualizmus kori Magyarország nemzetiségeit mutatja be.</p> <p>Ismerteti jogi és társadalmi helyzetük fő jellemzőit.</p> <p>Rávilágít az etnikai arányok változására.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8

Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a dualista korszak határait (1867–1918), és utal a nemzetiségek térbeli elhelyezkedésére (megállapítja, hogy a nemzetiségek legnagyobb arányban a peremvidékeken éltek <i>vagy</i> említ legalább kettő, jellemzően nemzetiségek által lakott területet).</p>	<p>0-4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és történelmi fogalmakat (pl. nemzetiség, anyanyelv, jog, kivándorlás, asszimiláció).</p>	<p>0-4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti, hogy a törvény biztosította az anyanyelvi oktatás lehetőségét a nemzetiségi területeken (az alsóbb fokú oktatásban) és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez elősegítette a nemzetiségek anyanyelvének fennmaradását, a nemzetiségi törvény liberális elvekre épült, európai viszonylatban is korszerű volt).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tény a táblázat adatai alapján (pl. a nemzetiségek <i>vagy</i> a szlovákok és románok közt nem voltak / elenyésző számban voltak nagybirtokosok, a körükben jelentős volt a kisbirtokosok / parasztok aránya, viszonylag alacsony volt az iparosok / kereskedők / értelmiségiek / ipari munkások aránya), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (a nemzetiségek <i>vagy</i> a szlovákok és románok aránya alacsony volt a vagyonosabb rétegek körében, nagyobb arányban éltek mezőgazdaságból, kevésbé voltak polgárosodottak, kisebb arányban éltek városokban).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tényt a diagram adatai alapján (pl. a kivándorlók közt magas volt a nemzetiségek aránya a nemzetiségek közül legnagyobb arányban a szlovákok vándoroltak ki), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. emiatt csökkent az arányuk a népességen belül, a legtöbben a peremterületekről / hegyvidéki területekről vándoroltak ki, a kivándorlás fő oka a szegénység volt, a kivándorlók többsége paraszti származású volt).</p>	<p>0-8 [nem adható: 1 és 5]</p>
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a nemzetiségek helyzetének jellemzőit, és megvilágítja ezek okát, jelentőségét.</p> <p>T Rögzíti, hogy Magyarország többnemzetiségű állam volt, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez főként a XVIII. századi betelepítésekkel és bevándorlással magyarázható, a nacionalizmus erősödése miatt nőttek a feszültségek, sok kevert nemzetiségű terület volt az országban).</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>

	<p>T Rögzít egy lényeges tényt a nemzetiségek jogi helyzetére vonatkozóan (pl. széles körű nyelvhasználati jogokat kaptak, egyenjogú állampolgárként ismerték el őket, biztosították számukra az egyéni szabadságjogokat, államnyelvként csak a magyar nyelvet ismerte el a törvény, területi autonómiát – a horvátok kivételével – nem kaptak, a horvátok saját kormányzattal rendelkeztek), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a nemzetiségi törvény megalkotása Eötvös József nevéhez kötődött, európai viszonylatban is korszerű volt, a nemzetiségek egy része elégedetlen volt jogi helyzetével, a horvátok külön jogait a horvát–magyar kiegyezés biztosította).</p> <p>T Rögzíti, hogy a nemzetiségek aránya csökkent a korszakban, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez köszönhető az asszimilációnak / a többségi magyar nemzetbe való beolvadásnak, főként a városokban / Budapesten / etnikai szempontból kevert területeken volt jellemző).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

19. A rendszerváltás (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a politikai rendszer változásait mutatja be 1989 őszén.</p> <p>A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. az alkotmánymódosítás jelentősége).</p>	0–4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy a köztársaság kikiáltására 1989. október 23-án került sor, és megállapításai Magyarországra vonatkoznak.</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. rendszerváltás /</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]

	rendszerváltozás, köztársaság, demokrácia / jogállam, párt, alkotmány.	
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzít egy lényeges tényt a forrásból (pl. a cél a demokratikus jogállam / többpártrendszer megteremtése volt, rögzítették a szociális piacgazdaság bevezetését), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a módosítások békés átmenetet biztosítottak, a módosításokat ideiglenesnek szánták, a pártállami alkotmány számos részét hatályon kívül helyezték).</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a politikai rendszer alapvető változásait, és rávilágít körülményeikre, jelentőségükre.</p> <p>T Rögzíti, hogy kikiáltották a (3.) köztársaságot, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az előző államforma a népköztársaság volt, ideiglenes köztársasági elnököt neveztek ki, a köztársaság kikiáltására az 1956-os forradalom évfordulóján került sor).</p> <p>T Rögzíti a többpártrendszer létrejöttét, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez az Ellenzéki Kerekasztal fő követelése volt, a Nemzeti Kerekasztal tárgyalásainak eredménye volt, ennek köszönhetően kerülhetett sor demokratikus választásokra, az MSZMP garanciát vállalt az országgyűlési jóváhagyásra, az MSZMP átalakult); vagy rögzíti, hogy biztosították az alapvető szabadságjogokat, és megemlíti legalább kettőt (pl. szólásszabadság, vallásszabadság, gyülekezési jog, egyesülési jog).</p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. Magyar külpolitika az 1920-as években (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a magyar külpolitika céljait, mozgásterét és eredményeit ismerteti az 1920-as években. A válasz lényegre törően mutatja be a revizionista törekvéseket.</p> <p>Az elemzés feltárja a nagyhatalmak és a kisantant által meghatározott mozgásteret.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8

Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Érzékelteti, hogy a tárgyalt eseményekre az 1920-as években került sor, és nyilvánvalóvá teszi időrendjüket. Utal a trianoni békeszerződésben elcsatolt területekre.</p>	<p>0-4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét fogalmakat: pl. békeszerződés / békediktátum, kisantant, propaganda, irredentizmus, revízió.</p>	<p>0-4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a plakáton ábrázolt hasonlatot (pl. a trianoni békeszerződés sokkal súlyosabb, mint Franciaország vesztesége volt Elzász – és Lotaringia – elcsatolásakor), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a trianoni békeszerződés nagyban Franciaország elképzeléseit tükrözte, Magyarország propagandatevékenységet folytatott a békeszerződés ellen).</p> <p>T Rögzíti a címlapon közölt lényegi információt (pl. Sopron Magyarországhoz tartozásáról népszavazás döntött), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Magyarország más területeken is népszavazást követelt, ez volt az egyetlen revíziós siker, a népszavazásra azért kerülhetett sor, mert Ausztria is vesztes ország, itt érvényesült a nemzeti önrendelkezés elve, mindkét oldalon történtek csalások).</p> <p>T Rögzíti, hogy Magyarországot felvették a Népszövetségbe, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. kezdetben csak a győztesek voltak a tagjai, Wilson elnök kezdeményezésére alakult, ezután kaphatott Magyarország külföldi hitelt, a Népszövetség alapelve is a nemzeti önrendelkezés volt).</p>	<p>0-8 [nem adható: 1 és 5]</p>
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a magyar külpolitika céljait, és feltárja mozgásterét valamint eredményeit az 1920-as években.</p> <p>T Rögzíti, hogy az egész korszak alapvető külpolitikai célja a trianoni békeszerződés revíziója volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a – mindenkori – kormány békés revíziót hirdetett, hivatkozási alap volt a békeszerződés etnikai igazságtalansága, felmerült a történelmi / teljes revízió gondolata is, főleg ez motiválta a szövetséges-keresést).</p> <p>T Rögzíti, hogy Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia a kisantant tagjai voltak, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. céljuk a magyar revízió megakadályozása volt, katonai erejük jelentősen felülmúlta Magyarországot, élvezték Franciaország támogatását).</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>

	<p>T Rögzíti, hogy Magyarország Olaszországgal örök barátsági szerződést kötött, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Olaszország is elégedetlen volt a békerendszerrel, Olaszország volt az egyetlen nagyhatalom, melyhez Magyarország közeledett, közös ellenfélnek számított Jugoszlávia).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

2. feladat: kids.britannica.com, www.xenophongroup.com, www.cathar.info, mek.oszk.hu
3. Száray Miklós: Történelem I. (Forrásközpontú történelem)
10. Száray Miklós-Kaposi József: Történelem IV., mult-kor.hu, pestisracok.hu
11. <http://energiaoldal.hu/wp-content/uploads/2012/11/Uveghazhatasu-gazok-eredete.jpg>
18. Katus-Nagy: A Magyar Korona országainak nemzetiségei a 18-19. században.
20. Száray Miklós – Kaposi József: Történelem IV., www.sopron.hu